

Dr hab. Anna Gotz-Więckowska

Katedra Okulistyki i Klinika Okulistyczna

Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego

w Poznaniu

O C E N A

rozprawy doktorskiej Lekarz Justyny Simiery

pt. **„Opracowanie obiektywnej metody pomiaru
cyklorotacji gałki ocznej i ocena jej przydatności
w diagnostyce zezą porażennego”.**

Strabologia jest dziedziną medycyny (okulistyki) zajmującą się diagnostyką i leczeniem zezą. Okulistyka jako specjalizacja jest w dużej mierze oddalona od medycyny ogólnej i tworzenie poddziedziny jaką jest strabologia zdawać by się mogło nie do końca uzasadnione. Jednak konieczność istnienia tej podspecjalizacji podkreślają okuliści całego świata. To przekonanie staje się faktem (jest szczególnie dobitne), gdy okulista niezajmujący się, na co dzień tą grupą chorych musi skonsultować pacjenta z dwojeniem bądź zaburzeniami ruchomości gałek ocznych. Strabologia jest trudna, często niedoceniana a co za tym idzie źle finansowana (szczególnie w publicznej służbie zdrowia). Choroba zezowa dotyczy wszystkich grup wiekowych i nie może być utożsamiana z okulistyką dziecięcą. Zez, jako problem natury kosmetycznej odgrywa kluczowe znaczenie w kontaktach międzyludzkich tj. dobór partnera życiowego czy też kariera zawodowa. Występowanie choroby zezowej zasadniczo wpływa na stan widzenia obuocznego i stanowi duże ograniczenie przy wyborze wykonywanego zawodu a wystąpienie podwójnego widzenia uniemożliwia normalną aktywność życiową. W Polsce od lat istniało kilka ośrodków zajmujących się leczeniem zezą – Kraków, Łódź, Szczecin - obecnie w czasach powszechnej komercjalizacji ukazują się

coraz mniej publikacji naukowych z tej ważnej problematyki. W strabologii jak w każdej dziedzinie medycyny są tematy prostsze i trudniejsze. Niewątpliwie do trudniejszych należy ocena ruchów skrętnych gałek ocznych, ich diagnostyka i leczenie.

Doktorantka Justyna Siemiera prowadząc prospektywne badania podjęła się trudnego zadania znalezienia obiektywnej metody pomiaru odchylenia skrętnego gałek ocznych.

Przedstawiona mi do oceny praca Lek. Justyny Simiery posiada układ typowy dla medycznych rozpraw doktorskich, składa się z 103 stron wydruku komputerowego w formacie A4 i podzielona jest na 8 rozdziałów poprzedzonych wykazem skrótów. W treści umieszczono 10 tabel i 26 rycin, których spis zamieszczono po bibliografii. Piśmiennictwo stanowi 121 pozycji ułożonych wg kolejności cytowań.

We wstępie Doktorantka omawia fizjologię aparatu ruchowego gałek ocznych, przedstawiając funkcje poszczególnych mięśni zewnątrzgałkowych, rodzaje ruchów oczu ze szczególnym uwzględnieniem ruchów skrętnych oraz ich znaczenie kliniczne. Osobno omawia porażenie mięśnia skośnego górnego, skośne odchylenia gałek ocznych i zdysocjowane odchylenie pionowe. Autorka szczegółowo przedstawia subiektywne i obiektywne metody pomiaru cyclorotacji. Wstęp napisany jest jasno, zwięźle, zawiera wszystkie niezbędne informacje konieczne do zrozumienia zagadnień przedstawianych w kolejnych rozdziałach. Jednocześnie Doktorantce udało uniknąć się zamieszczenia nadmiaru podstawowej wiedzy dotyczącej anatomii i fizjologii oka. Informacje zawarte we wstępie mogłyby stanowić rozdział podręcznika strabologii dostarczającego cenną, trudno dostępną wiedzę na temat cyklorotacji gałek ocznych.

Cel pracy zawarty jest w dwóch punktach. Skupiają się one wokół oceny roli opracowanej przez Autorkę obiektywnej metody pomiaru cyclorotacji gałki ocznej. Wśród podpunktów Doktorantka wymienia określenie zakresu fizjologicznego odchylenia skrętnego gałki ocznej populacji osób zdrowych. Ponieważ ocenie poddano 131 osób (grupa kontrolna) myślę, że bezpieczniejszym sformułowaniem byłoby użycie słowa grupa zamiast populacja.

W rozdziale pacjenci Autorka przedstawia charakterystykę grup badanych. Grupę 1 stanowi 53 ochotników z prawidłowym ustawieniem gałek ocznych oraz chorych z różnymi postaciami zeza. Do grupy 2 zakwalifikowano 131 ochotników bez zaburzeń ruchomości oczu, do grupy 3 zakwalifikowano 26 pacjentów z jedno- i obustronnym porażeniem mięśnia skośnego górnego. Doktorantka prawidłowo określiła kryteria włączenia i wyłączenia z

badania. Metodyka badań jest właściwa, szczególnego podkreślenia wymaga fakt realizacji zadania badawczego z użyciem programu komputerowego zaprojektowanego przez Doktorantkę we współpracy z Panią mgr systemów informatycznych Anetą Śliwińską. Program komputerowy jest dostępny bezpłatnie w Internecie a w październiku 2017 roku został objęty ochroną patentową. Badania mają charakter prospektywny.

Analiza statystyczna uzyskanych wyników została wykonana z wykorzystaniem pakietu Statistica wersja 13.1. z pakietem Zestaw Medyczny oraz MedCalc ver. 13.0.

Wyniki przeprowadzonych badań przedstawione zostały w odrębnym rozdziale, w którym umieszczonych zostało 8 tabel i 8 rycin. Autorka przeanalizowała powtarzalność i odtwarzalność przeprowadzonych badań, zakres fizjologicznego skręcenia gałki ocznej w grupie referencyjnej i u pacjentów z porażeniem mięśnia skośnego górnego. Wyniki przedstawione zostały czytelnie, zarówno tabele jak i ryciny są bardzo starannie opracowane.

Dyskusja stanowi ciekawe opracowanie, w którym Autorka z dużą znajomością zagadnienia porównuje wyniki badań własnych z danymi z piśmiennictwa. W dyskusji zwraca też uwagę ostrożność w interpretacji wyników oraz rzetelność badawcza i właściwy krytycyzm Autorki w formułowaniu opinii. Podkreślić należy praktyczne aspekty przedstawionej pracy. Przeprowadzona analiza pozwala nakreślić pewne schematy interpretacji danych klinicznych, które mogą być pomocne w podjęciu właściwych decyzji terapeutycznych. Uzyskane wyniki mogą być inspiracją do podjęcia dalszych badań, jednym z pytań bez odpowiedzi pozostaje statystycznie istotna różnica między wartościami DFA w obu oczach. Ekscyktorotacja w oku lewym była średnio o $2,26^\circ$ większa niż w oku prawym. Jak pisze Doktorantka dopóki zjawisko to nie zostanie wyjaśnione, należy mieć na uwadze występowanie asymetrii przy podejmowaniu decyzji o konieczności leczenia chirurgicznego nieprawidłowej cyklopozycji oka.

Należy podkreślić poprawny język polski, którym Doktorantka posługuje się w całej pracy. Poprawy wymagają pojedyncze błędy językowe i literowe. Nie są to jednak uwagi, które mogłyby pomniejszyć wartość ocenianej pracy.

Wnioski są racjonalnym podsumowaniem przeprowadzonych badań i otrzymanych wyników. Znajdują logiczne umotywowanie w uzyskanych wynikach i odpowiadają na postawione cele. Bibliografia zawiera 121 pozycji, jest dobrze dobrana i właściwie cytowana w odpowiednich fragmentach pracy.

Podsumowując, pragnę stwierdzić, że praca zasługuje na pozytywną i wysoką ocenę.

Na podstawie przedstawionej mi do oceny rozprawy doktorskiej Lek. Justyny Simiery stwierdzam, że praca odpowiada wymogom stawianym rozprawom na stopień naukowy doktora nauk medycznych. Pozwalam sobie przedłożyć Wysokiej Radzie Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi wniosek o dopuszczenie Lek. Justyny Simiery do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Jednocześnie wnioskuję o wyróżnienie przedstawionej mi do oceny pracy doktorskiej.

Poznań, 11 listopada 2019 r.

Dr hab. n. med. Anna Gotz-Więckowska